

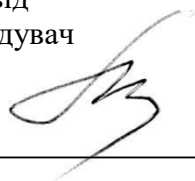
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Кафедра української літератури імені академіка Михайла
Возняка

Затверджено

На засіданні кафедри української літератури імені академіка Михайла Возняка філологічного факультету

Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08.2021) Завідувач кафедри

Микитюк В. І.

Силабус з навчальної дисципліни

«Історія української літератури XI-XVIII ст.»,
що викладається в межах ОПП першого курсу
першого рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.01 Українська мова та література

Адреса викладання курсу. Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, вул. Університетська,1

Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна. Філологічний факультет, кафедра української літератури імені академіка Михайла Возняка

Галузь знань, шифр та назва спеціальності Галузь знань 03 Гуманітарні науки. Спеціальність 035 Філологія. Спеціалізації:

035.01 українська мова та література.

Викладач курсу. Криса Богдана Семенівна, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури ім. акад.М.Возняка, професор.

Контактна інформація викладача - bohdanakrysa@gmail.com

Консультації: у дистанційному режимі

Сторінка курсу – <http://philology.lnu.edu.ua/course/istoriya-ukrajinskoji-literatury-ukrajinity-1-potik-1,2>.

Інформація про курс:

«Історія української літератури XI-XVIII ст.» - нормативний курс для студентів I року навчання зі спеціальності «українська мова й література». Викладається в першому і в другому семестрах в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS), має 32 лекційні години і 32 години практичних занять на кожен семестр. Підсумковий контроль – залік наприкінці I семестру та іспит наприкінці II семестру.

Коротка анотація курсу.

Історія української літератури XI-XVIII ст. - основний курс для студентів-філологів, що охоплює всі періоди давньої літератури, розвиток якої впродовж восьми століть був тісно пов'язаний з християнськими джерелами – зі Святим Письмом, творами східних і західних Отців Церкви, зі жанровим репертуаром і канонами християнської писемної традиції, що стали основою процесів самопізнання й самоусвідомлення авторів і читачів цієї літератури. Власне, історія давнього українського письменства відкривається як єдність духовного досвіду й досвіду слова та складається в наскрізний сюжет. У такому світлі періодизація – одна з традиційних проблем історії літератури, - зберігаючи свій «прикладний» характер, набуває вищого сенсу, бо дає підставу побачити, що в нових умовах новий твір стає втіленням тих самих ідей, вбираючи в себе попередній досвід осягнення Божественности Слова як основу розуміння того, що відбувається «тепер». Ця особливість супроводжує зміну стильових парадигм: спільне джерело засвідчує оновлення підходів і способів інтерпретації текстів і подій.

Мета й завдання курсу.

Мета курсу - представити українську літературу XI-XVIII ст. як велику цивілізаційну епоху, що в своїх історичних формах захоче відповіді на вічні питання людського духу й людського слова і засвідчує як типологічні ознаки українського письменства, так і ознаки його своєрідного розвитку. Курс спрямовано на з'ясування особливостей давнього тексту - оприявлення в ньому філософських, релігійних, літературних і мовних чинників.

Завдання курсу - навчити студентів розрізняти стильові ознаки твору, прочитувати різні його пласти, зумовлені джерелами й характером авторства, тяжінням до самоосмислення, що особливо характерно для літератури бароко, а також упізнавати сліди давньої традиції в літературі нового часу.

Прищепити розуміння актуальності наукових студій над давніми текстами як однієї з умов подолання наслідків колоніального й постколоніального стану українських гуманітарних наук, літературознавства зокрема, а водночас і розуміння того, що переходи між «старою» й «ною» українською літературою цілком реальні: про них свідчать твори нового українського письменства, яке, апелюючи до божественної природи слова, зцілює й оберігає духовний досвід людини і творить людську спільноту.

Література для вивчення дисципліни.

Дашкевич Ярослав. Україна на перехресті світів: Релігієзнавчі й соціокультурні студії. Львів: Вид-во УКУ, 2016. XLVI; 602 с.

Острогорський Георг. Історія Візантії /Пер. з нім. Анатолія Онишка. Львів: Літопис, 2002. 608 с.

Шевченко Ігор. Україна між Сходом і Заходом: Нариси з історії культури до початку XVIII століття /Пер. з англ. Марії Габлевич. Львів: Інститут історії Церкви ЛБА, 2001. 250 с.

Пріцак Омелян. Походження Русі : стародавні скандинавські джерела (крім ісландських саг): в 2 т. Київ : АТ «Обереги», 1997. Т. 1 . 1074 с. 2003. Т. 2. 1304 с.

Франко І. Варлаам і Йоасаф: Старохристиянський роман і його літературна історія // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 30.

Франко І. Найстарші традиції Київської землі // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Франко І.Я. Історія української літератури. Часть перша. Від початків українського письменства до Івана Котляревського // Франко І.Я. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1983. – Т.40. –

Франко І.Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І.Я. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наук. думка, 1984. – Т.41. – С.194-470

Возняк Михайло. Історія української літератури: У 2 кн. - Львів, 1992-1994. - Кн.1-2.

Грушевський Михайло. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. - К., 1993-1995.

Єфремов Сергій. Історія українського письменства. – 4-е вид. – Нью-Йорк, 1991. – Т. 1. – 448 с.; Т. 2. – 459 с.

Гнатишак М. Нариси з історії української літератури. – Прага, 1940.

Свенціцький І. Формальні засоби давньоруського письменства // Європейське відродження і українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Чижевський Дмитро. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994.

Чижевський Дмитро. Український літературний барок: Нариси. – Харків: Акта, 2003. –

Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – 400 с.; – К.: Либідь, 2005. – Кн. 2: Розвинене бароко. Пізнє бароко. - 728 с.

Історія української літератури.Т.1., Т.2 -Давня література (X- перша половина XVIст.). Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима.- –Київ, 2013; 2014.

Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Літературна спадщина Київської Русі і українська література XVI – XVIII ст. – Київ, 1981.

Українське бароко. Матеріали I конгресу МАУ. – Київ, 1993.

Маслов С. Кирилл-Транквилион Ставровецкий и его литературная деятельность. – Київ, 1984.

Нічик Валерія Михайлівна. Петро Могила в духовній історії України. – Київ, 1997.

Криса Богдана. Пересотворення світу. Українська поезія XVII – XVIII століть. – Львів, 1997.

Ісиченко Ігор, архиєп. Історія української літератури: епоха бароко XVII-XVIII ст. Підручник для студентів філологічних факультетів університетів.-Львів-Київ-Харків, 2011.

Ушкалов Леонід. Література і філософія: доба бароко.- Харків, 2014.-414с.

Тривалість курсу 1 і 2 семестри I курсу

Обсяг курсу 128 годин аудиторних занять, з яких 64 лекційні години для потоку та 64 годин практичних занять на 1 групу та години для самостійної роботи студента.

Очікувані результати навчання.

У результаті засвоєння курсу студент зможе сприймати історію давнього письменства як невід'ємну частину всієї історії української літератури, навчиться розглядати давні твори в їх літературному й історичному контекстах, в єдності жанрових і стильових ознак, розрізняти історичні форми літературного життя загалом і авторства зокрібно.

Ключові слова. Перекладна література, канон, жанр, стиль, модифікація, оригінальна література, парадигма, дискурс, топіка.

Формат курсу. Нормативний: у формі лекцій, практичних занять та консультацій.

Теми лекцій:

1. Візантійська спадщина в українському літературному житті. Перекладна література X-XIII ст.
2. Жанри і стилі в українському письменстві XI-XIII ст.
3. Пам'ятки монументального стилю.
4. Повість врем'яних літ: джерела, історія дослідження, жанрово-стильові ознаки.
5. Ораторсько-проповідницька проза. «Слово про закон і благодать» митр. Іларіона: засади візантійського проповідництва в киево-руському контексті.
6. Житійний жанр. Житійні твори препод. Нестора.
7. Жанр повчання. Твори Володимира Мономаха.
8. Пам'ятки орнаментального стилю. Слово о полку Ігоревім.
9. Києво-Печерський патерик.
10. Галицько-Волинський літопис.
11. Києво-руська літературна традиція XI-XIII ст. в перспективі літературного розвитку.
12. Літературний період XIV- I половини XVIст. Історичні умови й тенденції. Основні пам'ятки. Переклади й ознаки літературного життя.

13. Європейський Ренесанс і латиномовна українська література.
14. «Перше українське відродження» кінець XVI- поч. XVII ст.: явища й форми.
15. Острозька школа. Нові переклади.
16. «Оновлення» жанрової системи у літературному процесі кін. XVI- поч. XVII ст.
17. Острозька Біблія. Історія тексту. Передмови.
18. Джерела полемічного дискурсу. Основні постаті й тексти.
19. «Пересторога» у контексті полемічного дискурсу.
20. Літературна спадщина Івана Вишенського.
21. Творчість острозьких поетів. Герасим Смотрицький, Андрій Римша, Дем'ян Наливайко.
22. «Діоптра» о. Віталія на тлі острозьких Острога.
23. Львівська братська школа. Гуманістичні тенденції й візантійська поетика.
24. Львівська «Просфонема»: текст і контекст.
25. Вірші Памви Беринди.
26. Твір Йоаникія Волковича в контексті європейської пасійної драми.
27. Мелетій Смотрицький. Історія життя і творчости.
28. Лямент як жанр братської традиції.
29. Острозький лямент 1636 року.
30. Кирило Транквіліон Ставровецький: історія життя і творчости.
31. Проповідь Кирила Ставровецького: традиційне й нове.
32. «Перло многоцінне»: герменевтика й риторика.
33. Київська братська школа. Вірші Касіяна Саковича на смерть Петра Конашевича Сагайдачного.
34. Освітня реформа Петра Могили. Києво-Могилянська колегія. Поезія науки і освіти. «Євхаристеріон» Софронія Почаського.
35. Теорія літератури у Києво-Могилянській академії. Київська поетика 1637 р., поетика Теофана Прокоповича (1709), Митрофана Довгалевського (1736 – 1737).
36. Літературні традиції Києво-Могилянської академії. Основні жанри.
37. Проповідь зрілого бароко. Чотири великі сенси Святого Письма..
38. Творча спадщина Лазаря Барановича.
39. Проповідницька практика й теорія проповіді Йоаникія Ґалятовського.
40. Вірші Івана Величковського.
41. Літературна спадщина Дмитра Туптала.
42. «Життя Святих» Дмитрія Туптала.
43. Барокова драма: джерела, жанрові різновиди (історична драма, міс-терія, драма-міраклъ, мораліте, інтермедія).

44. Рецепція історичних подій в українській літературі XVII–XVIII ст. «Історичні» вірші середини XVII ст. Історична проза. Документальна основа козацьких літописів і прийоми літературних містифікацій.
45. Літопис Самійла Величка.
46. Творчість Семена Климівського
47. Творча спадщина Климентія Зіновієва: бароковий каталог ремесел.
48. Медитативно-елегійна лірика XVIII ст. Жанр «пісні світової».
49. Історичні вірші II пол. XVIII ст.
50. Низове бароко. Історія розвитку. Основні жанри й мотиви.
51. «Богогласник». Антологія релігійної поезії XVIII ст. Структура. Історія й проблематика дослідження.
52. Григорій Сковорода: проблематика дослідження.
53. Література й філософія в творчості Григорія Сковороди.
54. Григорій Сковорода і українська літературна традиція.
55. «Сад божественних пісень» як збірка філософської лірики.
56. Історія Русів: образ української історії. Проблеми української ідентичності.
57. Василь Григорович-Барський і його «Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік»: проблематика дослідження, жанрово-стильові риси, форми викладу.
58. Типологія і своєрідність українського бароко.
59. Бароковий образ українського світу.
60. Досвід бароко у перспективі розвитку української літератури.
61. Бароко і романтизм.
62. Необароко.

Теми практичних занять:

1. Основні жанри перекладного письменства.
2. Святе Письмо. Жанрові ознаки біблійних книг.
3. Апокрифічна література. Франкові дослідження апокрифів.
4. Стильові параметри киево-руської літератури XI–XIII ст.
5. Ознаки монументального стилю
6. Літописи. Джерела «Повісти врем'яних літ». Наративна стратегія тексту.
7. Різновиди літописного оповідання в «Повісти врем'яних літ».
8. Жанр проповіді. Композиція «Слова про закон і благодать» митр. Іларіона.
9. Аналогія як спосіб пізнання дійсності (за «Словом» митр. Іларіона)
10. Жанр житія. Поняття «канону». Житійна модель у студії Івана Франка над «Повістю про Варлаама та Йоасафа».

11. Порівняльний аналіз: літописного оповідання про кн. Бориса і Гліба і «Читання про кн. Бориса і Гліба» препод. Нестора.
12. «Житіє Теодосія Печерського» препод. Нестора.
13. Жанр повчання. «Повчання» Володимира Мономаха: традиція й особистий приклад.
14. Паломницька проза. Дорога як структурний чинник сюжету.
15. «Топос скромности», пізнання прочитаного й пізнання «іншого» в паломницьких записках Данила Ігумена.
16. Старозавітні, новозавітні, апокрифічні мотиви «Ходіння» Данила.
17. Пам'ятки орнаментального стилю. Літописні джерела «Слова о полку Ігоревім».
18. Проблематика дослідження «Слова о полку Ігоревім».
19. «Слово о полку Ігоревім» як свідчення «художньої дійсності».
20. Патериковий жанр. Історія тексту й історія дослідження «Києво-Печерського патерика».
21. Структура патерикової новели.
22. Галицько-Волинський літопис у контексті літописної традиції.
23. Образ князя: реальність і символічність людської постаті.
24. Дослідницька й художня перспектива літописного тексту.
25. Література XIV- I пол. XVI ст.: концепція М.Грушевського.
26. Латиномовна українська література в контексті європейського ренесансу.
27. Творчість Юрія Дрогобича, Павла Русина, Станіслава Оріховського.
28. «Перше українське відродження». Суспільно-історичні й літературні ознаки.
29. Острозька школа. Ініціативи князя К. Острозького.
30. Нові літературні жанри й нові переклади візантійської літератури в Острозі.
31. Літературні реквізити Острозької Біблії.
32. Вірші Герасима Смотрицького і Дем'яна Наливайка.
33. Епіграми о.Віталія в літературному процесі української літератури 1-ої пол. XVII ст.
34. «Діоптра» Віталія Дубенського у сприйнятті Івана Франка.
35. Сучасна проблематика дослідження спадщини Івана Вишенського.
36. Київська братська школа: історичний і літературний контексти.
37. Жанрово-стильові параметри «Віршів на жалісний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного».
38. «Євхаристиріон» Софронія Почаського.
39. Острозький лямент 1636 року: риторика й поетика.
40. Мелетій Смотрицький: між «Треносом» і «Апологією мандрів».
41. Проповідництво Кирила Транквіліона Ставровецького: традиційне й нове.
42. Вірші Кирила Ставровецького як явище християнської риторичної традиції.

43. «Сад поетичний" Митрофана Довгалевського: форма і зміст.
44. Поетичні збірки Івана Величковського.
45. Авторські передмови Кирила Ставровецького (до «Перла многоцінного») та Івана Величковського («Млеко).
46. Барокові концепти у проповідях Лазаря Барановича, Йоаникія Галятовського, Антонія Радивиловського.
47. Дмитрій Туптало. Життя і творчість.
48. "Четї Мінеї" Дмитрія Туптала: джерела, історія написання, структура, жанрові різновиди.
49. Барокова драма: шляхи розвитку.
50. Драматичні твори Теофана Прокоповича, Митрофана Довгалевського, Георгія Кониського.
51. Відродження літописного жанру: літописи Самовидця і Григорія Граб'янки.
52. Літопис Самійла Величка: про історію, про літературу і про себе.
53. Творча палітра Климентія Зіновїва.
54. Мандрівні вірші Петра Поповича-Гученського .
55. Семен Климовський. Віршований трактат «О правосудію»: риторика і поетика.
56. "Богогласник": історія дослідження.
57. Григорій Сковорода на тлі української риторичної традиції. Інтерпретація Божого Імені, Царства Небесного і гріха (за трактатом «Початкові двері до християнського благочестя»).
58. «Вічна філософія» Григорія Сковороди. «Нове» народження людини.
59. «Сад Божественних пісень»: джерела, мотиви, структура. Аналіз віршів.
- 60.. «Історія Русів»: проблематика дослідження, жанрово-стильові риси, форми викладу.
61. «Мандри по Святих місцях Сходу» Василя Григоровича-Барського: барокова версія паломницького жанру. Образ автора.
62. Барокова картина світу.

Схема курсу:

1. Лекція:

Візантійська спадщина в українському літературному житті.

Література:

Франко І. Варлаам і Йоасаф: Старохристиянський роман і його літературна історія // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 30.

Возняк Михайло. Історія української літератури: У 2 кн. - Львів, 1992-1994. - Кн.1-2.

Грушевський Михайло. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. - К., 1993-1995.

Ефремов Сергій. Історія українського письменства. – 4-е вид. – Нью Йорк, 1991. – Т. 1. – 448 с.; Т. 2. – 459 с.

Чижевський Дмитро. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994. –Чижевський Дмитро. Український літературний барок: Нариси. – Харків: Акта, 2003. –

Історія української літератури.Т.1.-Давня література (X- перша половина XVIст.). Наукові редактори Ю. Пелешенко, М. Сулима.- –Київ, 2013.

Джиджора Є.В. Гімнографія Київської Русі XI- XIII сторіч: структурне ціле канону мінейного циклу.- Одеса.- 2018.-480 с.

1. Практичне заняття:

Перекладне письменство

А) Перекладні джерела, жанри, редакції.

Б) Корпус перших перекладних пам'яток.

В) Історія українських перекладів Біблії.

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Франко І. Варлаам і Йоасаф: Старохристиянський роман і його літературна історія // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 30.

Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. – Тернопіль, 1994.

2. Лекція:

Жанри і стилі в українській літературі XI – XIII ст.

Література:

Йосип Сліпий. Візантинізм як форма культури // Українська літературознавча думка в Галичині за 150 років. Хрестоматія. У 2-х томах.-Т.1.- Львів,2002. – С. 78-92.

Гнатишак М. Нариси з історії української літератури. – Прага, 1940.

Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. – Тернопіль, 1994

Європейське відродження і українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

2. Практичне заняття:

Повість врем'яних літ:

А) джерела,

Б) структурно-композиційний характер,

В) форми викладу,

Г) різновиди літописних оповідань.

Література:

Літопис руський. – Київ, 1989. / Переклав Л.Махновець.

Франко І. Найстарші традиції Київської землі // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Свенціцький І. Формальні засоби давньоруського письменства // Європейське відродження і українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

3. Лекція

Ораторсько-проповідницька проза. Проповіді Теодосія Печерського. «Слово про закон і благодать» митрополита Іларіона.

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Чижевський Дмитро. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994.

Еремін І.П. Ораторское искусство Кирилла Туровского / И.П.Еремін // ТОДЛ.- М.; Ленинград: Изд-во АН СССР, 1962. –Т.18.- С.50-58.

Топоров В. Работники одиннадцатого часа // Святость и святыя в русской духовной культуре. – Москва, 1995.

3. Практичне заняття:

«Слово про закон і благодать» Іларіона:

А) історична панорама твору,

Б) жанрово-стильові ознаки,

В) композиція,

Г) риторичні фігури.

Література:

Іларіон Київський. Слово про закон і благодать. / Переклав В.Крекотень // Давня українська література. Хрестоматія. – Київ, 1993.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Топоров В. Работники одиннадцатого часа // Святость и святыя в русской духовной культуре. – Москва, 1995.

4. Лекція:

Агіографія. Поняття канону. Старокиївська житійна література. Читання про св. кн. Бориса і Гліба препод. Нестора. Житіє Теодосія Печерського препод. Нестора.

Література:

Житіє Теодосія Печерського // Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Богуславський С. Українсько-руські пам'ятки XI – XVIII вв. Про князів Бориса та Гліба: (Розвідки й тексти). – Київ, 1928.

Александров О. Старокиївська агіографічна проза XI – першої третини XIII ст. – Одеса, 1999.

Ісіченко Ігор, архиєп. Аскетична література Київської Русі. Харків, 2005.

Сироїд Дарія. Агіографічний канон. Проблеми рецепції. – Слово і Час. 2013, Ч.9, С.59-65; Сироїд Д. Житіє Теодосія Печерського й Антонія Великого: характер біблійного цитування // Медієвістика. – Вип. 2. – Одеса, 2000.

4. Практичне заняття:

Житійні твори препод. Нестора.

А) Читання про святих князів Бориса і Гліба

Б) Житіє Теодосія Печерського

Література:

Житіє Теодосія Печерського // Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Богуславський С. Українсько-руські пам'ятки XI – XVIII вв. Про князів Бориса та Гліба: (Розвідки й тексти). – Київ, 1928.

Сироїд Дарія. Бідність і багатство у Житії Теодосія Печерського // Українське літературознавство, 2012, Вип.75, с. 181-190.

Преподобний Нестор Печерський в історії української культури. Збірник статей за ред. Архiepіскопа Ігоря Ісіченка.- Харків: Акта, 2014.

5. Лекція:

Жанр «повчання». Твори Володимира Мономаха: історичний і літературний контексти.

Література:

Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1984. – Т. 41.

Янів В. Ідеал української людини на підставі першоджерел літератури // Нариси до історії української етнопсихології. – Мюнхен, 1993.

Мойсеєва Г. Ізборник із зібрання М.М.Щербатова // Літературна спадщина Київської Русі і українська література XVI – XVIII ст. – Київ, 1981.

5. Практичне заняття:

«Повчання» Володимира Мономаха: ознаки традиції та індивідуального стилю, автобіографічні елементи, функції біблійних цитат. «Лист до Олега»: основні мотиви:
А) Жанрові ознаки повчання; Б) Структура «Повчання» В. Мономаха; В) Ознаки індивідуального авторського стилю.

Література:

Мономах Володимир. Твори // Літопис руський. – Київ, 1989.

Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1984. – Т. 41

Янів В. Ідеал української людини на підставі першоджерел літератури // Нариси до історії української етнопсихології. – Мюнхен, 1993.

Сулима Віра. Володимир Мономах і його «Повчання»: до питання про жанр твору // Студії з україністики. Вип. XIII. – Київ, 2013. – С. 431-442.

6. Лекція:

Українська паломницька проза. Паломництво як феномен середньовічної культури. Ігумен Данило і його послідовники.

Література:

«Життя і паломництво Данила» // Літопис червоної калини. – 1991. – Ч. 2, 3. / Переклав Є. Небесняк.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Білоус П. Паломницький жанр в історії української літератури. – Житомир, 1997.

6. Практичне заняття:

Аналіз "Ходіння" Данила Ігумена

А) Релігійно-почуттєвий план опису Святої Землі.

Б) Краєзнавчі враження автора.

Література:

«Життя і паломництво Данила» // Літопис червоної калини. – 1991. – Ч. 2, 3. / Переклав Є. Небесняк.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Білоус П. Паломницький жанр в історії української літератури. – Житомир, 1997.

7. Лекція

Ознаки орнаментального стилю: Київський літопис, проповіді Кирила Турівського

Література:

Чижевський Дмитро. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль, 1994.

Грушевський Михайло. Історія української літератури: В 6 т., 9 кн. – Т.3.-К., 1993.

Золоте слово.Хрестоматія літератури України-Руси епохи Середньовіччя: У 2-х кн.-
Кн.2.-К.,2002.

7. Практичне заняття

Проповіді Кирила Турівського

Література:

- А) Євангельські притчі в проповідях К.Турівського;
- Б) Дм.Чижевський про христологію в проповідях К.Т.
- В) Мова символів.

Література:

Золоте слово.Хрестоматія літератури України-Руси епохи Середньовіччя: У 2-х кн.-Кн.2.-
К.,2002.

Чижевський Дмитро. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. –
Тернопіль, 1994.

8.Лекція:

«Слово о полку Ігоревім». Історична канва твору. Проблематика дослідження.
Література:

Франко І. Літописна основа «Слова о полку Игореві» // Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Свенціцький І. Русь і половці в староруському письменстві. – Львів, 1939.

«Слово о плькоу Игоревѣ». – Іван Вагилевич. – «Слово о полку Ігоревім» у перекладах, переспівах і
дослідженнях I половини XIX століття (Замість післямови). Олег Купчинський // Записки НТШ. – Львів,
1997. – Т. 234.

Гудзий Н. К. Судьбы печатного текста «Слова о полку Игореве»//ТОДРЛ.Т.8.-М.; Л., 1951.

Моисеева Г.Н. Спасо-Ярославский хронограф и «Слово о полку Игореве».- 2-е изд. -1984.

Махновець Л. Про автора «Слова о полку Ігоревім». – Львів, 1989.

Мишанич О. «Слово о полку Ігоревім» в українському літературознавстві XX ст. // Крізь віки. – Київ,
1996.

Брайчевський М. Автор «Слова о полку Ігоревім» та культура Київської Русі.- Київ, 2005.

Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» та його доба.- Київ, 2000.

8. Практичне заняття:

Історична і художня реальності в «Слові о полку Ігоревім».

- А) Образи часу і простору.

Б) Співвідношення історичної і художньої дійсності.

Література:

Щурат В. Вид Пліснеська в «Слові о полку Ігоревім» // Записки НТШ.– Т.78. – 1919.

Свенціцький І. Формальні засоби давньоруського письменства// Європейське відродження і українська література XIV-XVIII ст.-Київ,1993.

Махновець Л. Про автора «Слова о полку Ігоревім». – Львів, 1989.

Лепкий Б. «Слово о полку Ігоревім» у віршованих і прозових перекладах українською та польською мовами.- Івано-Франківськ, 2011.

Калинець І. Студії над «Словом о полку Ігоревім». – Львів, 1999.

9. Лекція

Жанрово-стильові ознаки «Слова о полку Ігоревім».

Література:

Перетц В. Слово о полку Ігоревім: Пам'ятка феодальної України-Руси XII віку.- У Києві, 1926.

Гординський С. Слово про Ігорів похід. Український героїчний епос кінця XII ст. – Львів, 1936

9. Практичне заняття

Переклади й переспіви «Слова о полку Ігоревім»

Література:

Лепкий Б. «Слово о полку Ігоревім» у віршованих і прозових перекладах українською та польською мовами.- Івано-Франківськ, 2011.

Брайчевський М. Автор «Слова о полку Ігоревім» та культура Київської Русі.- Київ, 2005.

10. Лекція:

Києво-Печерський патерик. Історія формування тексту. Основні редакції. Композиційна основа.

Література:

Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Крекотень В. «Золота книга» українського письменного люду // Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Перетц В. Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI – XVIII вв. – Ленинград, 1926.

Грушевський М. Історія української літератури: У 6 томах. – Т. III. – Київ, 1993.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Ісіченко Ю.А. Ранні редакції Києво-Печерського патерика і суспільно-політичний контекст.-Вісник Харківського університету.-1986.-Ч.284.-С.43-50.

Ісіченко Ю. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XVI – поч. XVIII ст. на Україні. – Київ, 1990.

Горський В. Образ святості в давньоукраїнській літературі (на ґрунті аналізу Києво-Печерського патерика) // Українське бароко. Матеріали I конгресу МАУ. – Київ, 1993.

10. Практичне заняття:

Києво-Печерський патерик: аналіз тексту

А) Різновиди патерикових новел.

Б) «Чудо» як структурний елемент патерекового дискурсу.

Література:

Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Крекотень В. «Золота книга» українського письменного люду // Абрамович Д. Києво-Печерський патерик. – Київ, 1991.

Грушевський М. Історія української літератури: У 6 томах. – Т. III. – Київ, 1993.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

11. Лекція

Джерела і жанрово-стильові ознаки Києво-Печерського патерика

Література :

Ісіченко Ігор, архиєп. Студійський устав та наративна програма киево-печерських книжників// Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.-Житомир,2008.- Вип.42.-С.161-171.

Ісіченко Ю. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XVI – поч. XVIII ст. на Україні. – Київ, 1990.

11. Практичне заняття.

Образи Полікарпа і Симона (за Києво-Печерським патериком)

Література:

Ісіченко Ю. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XVI – поч. XVIII ст. на Україні. – Київ, 1990.

Гоголіна В. Поетика біблійного інтертексту в «Києво-Печерському патерику». Авт. канд. дис.-Львів, 2019.

12. Лекція:

Галицько-Волинський літопис у контексті літописної традиції: риси орнаментального стилю; поетика літопису.

Література:

Грушевський М. Історія української літератури: У 6 томах. – Т. III. – Київ, 1993.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Генсьорський А. Галицько-Волинський літопис. – Київ, 1958..

Федорак Н. Пошук і розвиток літописної історії // Українське літературознавство. – Вип. 60. – Львів, 1995.

Федорак Н. Поетика Галицько-Волинського літопису.- Львів.-2006.

12. Практичне заняття:

Галицько-Волинський літопис. Історія дослідження. Ознаки орнаментального стилю.

А) осмислення попередньої традиції;

Б) структурно-композиційний характер,

В) форми викладу,

Г) різновиди літописних оповідань.

Література:

Літопис руський. – Київ, 1989. / Переклав Л.Махновець.

Франко І. Найстарші традиції Київської землі // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Свенціцький І. Формальні засоби давньоруського письменства // Європейське відродження і українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Федорак Н. Композиція Галицько-Волинського літопису // Українська філологія: школи, постаті, проблеми. Збірник наукових праць Міжнародної наукової конференції, присвяченої 150-річчю від дня заснування кафедри української філології у Львівському університеті.

13. Лекція

Риторика Галицько-Волинського літопису. «Зовнішня» і «внутрішня» форми літописної події.

Література:

Криса Б. Риторика Галицько-Волинського літопису // Галич і Галицька земля у державотворчих процесах України. Матеріали міжнародної наукової конференції. – Івано-Франківськ – Галич, 1998.

Федорак Н. Поетика Галицько-Волинського літопису.- Львів.- 2006.

Федорак Назар. Українські літописи в дослідженнях Михайла Возняка // Михайло Возняк. Студії над українськими літописами.- Упорядн. Назар Федорак .-Львів, 2011. – С.7-33..

13. Практичне заняття

Образи князів у Галицько-Волинського літописі

А) Данило, Василько і Володимир - кожен інший;

Б) Прийоми психологізації образів.

Література:

Федорак Н. Поетика Галицько-Волинського літопису.- Львів.- 2006.

14. Лекція:

Культурно-історичне значення періодуXI-XIII ст. в перспективі розвитку української літератури.
Література другої пол. XIII-XVст.

Література:

Чижевський Дм. Історія української літератури.Від початків до доби реалізму.

Грушевський М. Історія української літератури. –Т.5,кн.1.

Пелешенко Ю. Українська література пізнього середньовіччя(друга половина 13-15ст.).-Київ,2004.

14. Практичне заняття:

Літературні тенденції другої пол. XIII- XV ст.: нові переклади, «Слово о погибелі землі руської»; Житіє Михайла Чернігівського(1271р.); ораторсько-учительна проза.

Література:

Чижевський Дм. Історія української літератури.Від початків до доби реалізму.- Тернопіль,1994.

Грушевський М. Історія української літератури. –Т.5,кн.1.- Київ. 1995.

Пелешенко Ю. Українська література пізнього середньовіччя(друга половина 13-15ст.).-Київ,2004.

15. Лекція:

Латиномовна українська література в контексті європейського Ренесансу.

Література:

Франко І. Карпаторуське письменство XVII – XVIII вв. // Зібрання творів: Т. 31.

Пріцак О. Що таке історія України // Українознавство. Хрестоматія-посібник: У 2 кн. – Кн. 1. – Київ, 1996.

Савчук О. Поет-гуманіст Павло Русин з Кросна // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Нудьга Г. Перші магістри і доктори // Нудьга Г. Не бійся смерті. – Київ, 1991.

Шевчук В. Муза роксоланська.Українська література XVI-XVIII ст. У 2-х книгах. - Кн.1.2004.

15.Практичне заняття:

Творчість Юрія Дрогобича, Станіслава Оріховського, Павла Русина:

А) Ознаки ренесансного панегірика.

Б) Форми дорадчої риторики.

В) Творчість як самоусвідомлення.

Література:

Українська література XI- XI ст.- Київ,1988.Пер. з лат. А.Содомора, В. Литвинов,

Савчук О. Поет-гуманіст Павло Русин з Кросна // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Наливайко Д. Станіслав Оріховський // Історія України в особах: Литовсько-польська доба.- Київ.- Київ,1997

16. Лекція

Князь Костянтин Острозький і його релігійно-освітні проекти

Література :

Мицько Ігор, Стратій Ярослава. Роль Острозького культурно-освітнього осередку в розвитку української духовної культури // Українське бароко. Матеріали I конгресу МАУ. – Київ, 1993.

Паславський І. Між Сходом і Заходом. Нариси з культурно- політичної історії української церкви.- Львів, 1994.-144с.

Ткачук Руслан. Полемічні трактати Острозької слов'яно-греко-латинської школи// Руслан Ткачук. Творчість Митрополита Іпатія Потія та полемічна література на межі XVI-XVII ст. Джерела.Риторика.Діалог.- Київ,2011.- С.29-33.

16. Практичне заняття.

Острозька біблія. Погляди на переклад Святого Письма

А) Вступ кн. Острозького;

Б) Передмова Г.Смотрицького.

Література:

Герасим Смотрицький.[Перша передмова до Острозької Біблії 1581 р.];

Смотрицький Герасим. Предсловіє// Українська літератураXIV-XVI ст.- Київ, 1988- С.200-203; 204-212.

Вступ і передмова до: Острозька Біблія.- Пер.- о.-д. Рафаїл Турконяк.- Львів, 2003.

17. Лекція:

Полемічне письменство: джерела, культурно-релігійні обрії. Корпус полемічних пам'яток.

Федорак Назар. Конфесійне протистояння кінця XVIст. У творах Герасима Смотрицького та Мішеля Монтеня»// Біля джерел українського бароко.-Львівська медієвістика, вип.3.-2010. – С. 91-109.

Дубініна К. Культурно-освітні обрії «Перестороги»// Біля джерел українського бароко.-Львівська медієвістика, вип.3.-2010. – С. 86-91.

Ткачук Р.Ф. Полемічна традиція унійних письменників кінця XVI- першоїполовини XVII ст.: доба і постаті, текст і прототекст, риторика і поетика.- Київ, 2019.- С.485.

17. Практичне заняття

Герасим Смотрицький і його «Ключ Царства Небесного»

Література:

А) Мотиви передмови до О. Острозького;

Б) «до народов русских короткая а пилная

предмовка»

Смотрицький Герасим.Ключ Царства Небесного // Українська літератураXIV-XVI ст.- Київ, 1988- С.200-203; 204-212.

18. Лекція: Літературні явища «першого українського відродження» кінця XVI – початку XVII ст. Острозька школа (1575-1576) і острозькі автори.

Література:

Грушевський М. Культурно-національний рух на Україні в XVI–XVII віці. – Київ – Львів, 1912.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Зілинський О. Духова генеза першого українського відродження // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Кравців Б. Ренесанс і гуманізм на Україні // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

Криса Б. Острозька поетична школа // Парадигма. Збірник наукових праць Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАНУ. – Львів, 1999.

Федорак Назар. Конфесійне протистояння кінця XVIст. У творах Герасима Смотрицького та Мішеля Монтеня»// Біля джерел українського бароко.-Львівська медієвістика, вип.3.-2010. – С. 91-109.

18. Практичне заняття:

Вірші Герасима Смотрицького і Дем'яна Наливайка.

А) Геральдичний вірш.

Б) Жанр ляменту.

В) Лірика Дем'яна Наливайка.

Література:

Грушевський М. Культурно-національний рух на Україні в XVI–XVII віці. – Київ – Львів, 1912.

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Зілинський О. Духова генеза першого українського відродження // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Кравців Б. Ренесанс і гуманізм на Україні // Європейське відродження та українська література XIV – XVIII ст. – Київ, 1993.

Сулима М. М. Українське віршування кінця XVI – початку XVII ст.-Київ, 1985.

Криса Богдана. Українські ранньобарокові вірші: парадигма книжності // Записки НТШ. Т. CCLVII.- Серія філологічна.-Львів, 2009.С.-45-54.

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

Українська літератураXIV-XVI ст.- Київ, 1988- С.200-203; 204-212.

19. Лекція

Творчість Івана Вишенського у контексті доби.

Література:

Вишенський І. Твори. – Київ, 1986. Переклад з книжної української мови В.Шевчука.

Франко І. Іван Вишенський та його твори // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 30.

Кримський А. Иоанн Вышенский, его жизнь и сочинения // Твори: У 5 т. – Київ, 1972. – Т. 2.

Перетц В. Иван Вышенский и польская литература XVI в. // Перетц В. Исследования и материалы по истории старинной украинской литературы XVI – XVIII вв. – Ленинград, 1926.

Паславський І. Писав мандрованець, якого звать Вишенським // Дзвін.– 1991.– Ч.1.

Грабович Г. Авторство й авторитет в Івана Вишенського. З історії української літератури. – Київ, 1998.

Зема В. Середньовічна традиція слова, мови та книги в творах Івана Вишенського // Medievalia Ukrainica: ментальність та історія ідей. – Т. V. – Київ, 1998.

Ісіченко Ігор, арх.Іван Вишенський і Львівське братство: літературні аспекти діалогу // ПРОСФОНІМА: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.97-110.

19. Практичне заняття: Літературна спадщина Івана Вишенського:

А) жанрово-стильові виміри.

Б) Риторичні фігури.

Література:

Вишенський І. Твори. – Київ, 1986. Переклад з книжної української мови В.Шевчука.

Франко І. Іван Вишенський та його твори // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 30.

Франко І. Життя й літературна діяльність Іпатія Потія // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Паславський І. Писав мандрованець, якого звать Вишенським // Дзвін.– 1991.– Ч.1.

Грабович Г. З історії української літератури. – Київ, 1998.

Зема В. Середньовічна традиція слова, мови та книги в творах Івана Вишенського // Medievalia Ukrainica: ментальність та історія ідей. – Т. V. – Київ, 1998.

20. Лекція:

Літературний доробок Львівської братської школи. «Просфонема»: образи часу-пори. Тема освіти. Початки різдвяної та великодньої тем. Ознаки раннього бароко.

Література :

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Драгоманов М. «Передне слово» (до «Громади» 1878) // Драгоманов М. Вибране. – Київ, 1991.

Франко І. Дещо про літературну спадщину Іоанікія Волковича // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

.Зубрицький Денис. Хроніка Ставропігійського братства. /Пер. з польської Іван Сварник.- Львів, 2011. - С. 74.

Крип'якевич І. Історія України. – Львів, 1990.

Успенське братство і його роль в українському національно-культурному відродженні. Доповіді та повідомлення наукової конференції 4 – 5 квітня 1996 року. – Львів, 1996.

20. Практичне заняття:

Літературна спадщина Львівської братської школи: Просфонема

А) історичний і літературний контексти;

Б) композиція;

В) риторика і поетика.

Література:

Криса Богдана. Просфонема як першообраз барокової композиції// ПРОСФОНЕМА: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.27-36.

Ушкалов Леонід. Творчість Стефана Зизанія в українській, польській та російській рецепції XVI- XVIII // ПРОСФОНЕМА: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.223-244.

Сливка Юлія. Вірш і гравюра у різдвяній збірці Памви Беринди: тотожність сенсу // Українське літературознавство, вип.82.- Львів, 2017.- С.207-215.

Максимчук Ольга. Образ Христа-Нареченого у «Розмышляні» Йоанікія Волковича// ПРОСФОНІМА: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.86- 97.

21. Лекція

Початки різдвяної та великодньої тем. Ознаки раннього бароко.

Література:

Памво Беринда. На рождество Христово вѣршѣ// Українська поезія. Кінець XVI- початок XVIIст.- 1978.- С.193-211.

Йоанікій Волкович. Розмышляє о муцѣ Христа – Спасителя нашего// Українська поезія. Середина XVII ст.- Київ, 1992- С.147-173.

Возняк М. Діалог Йоанікія Волковича з 1631 року// ЗНТШ.-Львів,1920.- Т.СХХІХ.- С.33-79.

Шевчук Валерій. Йоанікій Волкович та його експресивний стиль // Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – С. 306-312.

21. Практичне заняття:

Твори Памва Беринди та Йоанікія Волковича: аналіз текстів

А) джерела творів;

Б) риторика й поетика

Література:

Памво Беринда. На рождество Христово вѣршѣ// Українська поезія. Кінець XVI- початок XVIIст.- 1978.- С.193-211.

Йоанікій Волкович. Розмышляє о муцѣ Христа – Спасителя нашего// Українська поезія. Середина XVII ст.- Київ, 1992- С.147-173.

Сливка Юлія. Вірш і гравюра у різдвяній збірці Памви Беринди: тотожність сенсу // Українське літературознавство, вип.82.- Львів, 2017.- С.207-215.

Максимчук Ольга. Образ Христа-Нареченого у «Розмышляні» Йоанікія Волковича// ПРОСФОНІМА: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.86- 97.

22. Лекція:

Мелетій Смотрицький. Історія життя і творчості.

Між «Треносом» і «Апологією»: шлях пошуку істини.

Література :

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

Смотрицький М. Граматика. – Київ, 1979.

Яременко П. Мелетій Смотрицький. Життя і творчість. – Київ, 1986.

Бабич Сергій. Мелетій Смотрицький у контексті раннього українського бароко. – Львів, 2009.- Львівська медієвістика, вип.2.

Ушкалов Леонід. Мелетій Смотрицький: релігійна полеміка як чин себепізнання // Біла джерел українського бароко.-Львівська медієвістика,вип.3.-2010.-С.7-24.

22. Практичне заняття:

Рецепція життєвого й творчого шляху Мелетія Смотрицького.

А) особливості полемічного дискурсу М.Смотрицького; Б)модуси містифікації в поезиці «Треносу».

В) поетика «Ляменту на смерть Леонтія Карповича»;

Література:

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

Смотрицький М. Граматика. – Київ, 1979.

Бабич С. Модус містифікації в поезиці «Треносу» Мелетія Смотрицького // IV Міжнародний конгрес україністів. – Київ, 2000.

Бабич Сергій. Мелетій Смотрицький у контексті раннього українського бароко. – Львів, 2009.- 176 с. (Львівська медієвістика, вип.2).

23. Лекція:

Гене́за української метафізичної лірики. «Діоптра» Віталія Дубенського.

Література :

Франко І. Забутий український віршописець XVII в. // Франко І. Зібрання творів: Т. 31.

Чижевський Д. З історії української епіграми // Український літературний барок. Праці українського Історично-філологічного Товариства в Празі. – Т. 3. – 1941. (Фотопередрук. – Мюнхен, 1994).

Криса Богдана. Христологія у віршах Києво-Михайлівського збірника // Студії з україністики. Вип. XIII. -Київ, 2013.-С.254-265.

Криса Богдана. Епіграми Віталія Дубенського, або метафізика світла Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «філологічна», вип.65.-Острог, 2017, с.40-47.

23. Практичне заняття:

Епіграми о.Віталія в літературному процесі 1-ої пол. XVII ст.

А) Генеза української метафізичної лірики.

Б) «Діоптра» о. Віталія.

Література:

Франко І. Забутий український віршописець XVII в. // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1981. – Т. 31.

Чижевський Д. З історії української епіграми // Український літературний барок. Праці українського Історично-філологічного Товариства в Празі. – Т. 3. – 1941. (Фотопередрук. – Мюнхен, 1994).

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

24. Лекція:

Літературна спадщина Кирила-Транквіліона Ставровецького: «Зерцало богословії», Євангеліє учительне», «Перло многоцінне».

Література :

Маслов С. Кирилл-Транквилион Ставровецкий и его литературная деятельность. – Київ, 1984.

Трунте Гартмут. Двомовні частини « Просфонемі». До проблеми авторства і створення львівського панегірика 1 лютого 1591 року / Пер. з нім. Дарія Сироїд. // PROSFONEMA: Текст і контекст. Львівська медієвістика. - Вип.4. - Свічадо, 2013. – С.293-318.

Кирило Транквіліон Ставровецький. Учительне Євангеліє.З церковнослов'янської пер. Богдана Криса, Дарія Сироїд, Тетяна Трофименко. Львів, 2014.

Сироїд Дарія. Різдвяні проповіді Кирила Транквіліона Ставровецького:досвід прочитання// Біля джерел українського бароко. Львівська медієвістика, вип.3,-2010. –С.178-189.5. Трофименко Тетяна. Релігійні конверсії кінця XVI- початку XVII ст. і творчість Кирила Транквіліона Ставровецького// Біля джерел українського бароко. Львівська медієвістика, вип.3,-2010.-С. 164-178.

24. Практичне заняття:

«Учительне Євангеліє»: культура живого слова.

А) структура проповіді;

Б) джерела тексту.

Література:

Кирило Транквіліон Ставровецький. Учительне Євангеліє. З церковнослов'янської пер. Богдана Криса, Дарія Сироїд, Тетяна Трофименко. Львів, 2014.

Сироїд Дарія. Різдяні проповіді Кирила Транквіліона Ставровецького: досвід прочитання // Біля джерел українського бароко. Львівська медієвістика, вип.3,-2010. – С.178-189.5.

Кирило Транквіліон Ставровецький. У святий Великий четвер. П'ять повчань про Страсті Господа нашого Ісуса Христа (перекл. Д. Сироїд) // Біля джерел українського бароко: Зб. наук. праць [Львівська медієвістика. – Вип. 3]. – Львів: Свічадо, 2010. – С. 255- 323.

Трофименко Тетяна. Релігійні конверсії кінця XVI- початку XVII ст. і творчість Кирила Транквіліона Ставровецького // Біля джерел українського бароко. Львівська медієвістика, вип.3,-2010.-С. 164-178.

25. Лекція:

Історія рецепції книг Кирила Транквіліона Ставровецького. Герменевтика, риторика і поетика.

Література:

Франко І. Староруська поезія // Зібр.- Т.40

Cyrellus Tranquillus Stavroveckij. "PERLO MNOHOCENNOJE". Herausgegeben und kommentirt von Hartmut Trunte. Band I: TEKST. - 1984. - 301с.

Cyrellus Tranquillus Stavroveckij. "PERLO MNOHOCENNOJE". Herausgegeben und kommentirt von Hartmut Trunte. Band II: KOMMENTAR. Literarischer und theologischer Komentar auf dem Hintergrund der Geschichte des 16. und 17. Jahrhunderts. - Köln – Wien, 1985. – 663 с. Криса Богдана. Антропологія Кирила Транквіліона Ставровецького Українське літературознавство, вип.81.- 2016.-С.169-179.7.

Криса Богдана. Проблема авторства в Кирила Транквіліона Ставровецького // Кирило Транквіліон Ставровецький – проповідник Слова Божого.-Львівська медієвістика, вип.5.-2017.- С. 94-114.8.

25. Практичне заняття:

Перло многоцінне" як явище християнської риторичної традиції.

- a) структура збірника ;
- b) аналіз "Передмови до чительника";
- c) вірш-похвала, вірш-молитва і вірш-ліки;

d) вірш «Ліки розкошникам цього світу» - "Піснь вдячна при банкетах панських" в контексті збірки.

Література:

Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. – Київ, 1978.

Криса Б. Поетична риторика // Криса Б. Пересотворення світу. Українська поезія XVII – XVIII століть. – Львів, 1997.

Федорак Назар. Машкара співця Пісні вдячної при банкетах панських // Кирило Транквіліон Ставровецький – проповідник Слова Божого. - Львівська медієвістика, вип. 5. - 2017. - С. 224-233.

26. Лекція:

Київська братська школа. Основні постаті і тексти.

Літературні традиції Київської братської школи. «Вірші на жалісний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного».

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Колосова В. Твір Касіяна Саковича // Радянське літерату-рознавство. – 1965. – Ч. 12.

Грабович Г. До історії української літератури. – Київ, 1997.

Українська поезія. Кінець XVI – I пол. XVII ст. – Київ, 1978.

26. Проктичне заняття:

Жанрово-стильові параметри «Віршів на жалісний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного».

А) Барокові мотиви.

Б) Ренесансно-реформаційні ознаки і явища «синхронної» поетики.

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Колосова В. Твір Касіяна Саковича // Радянське літерату-рознавство. – 1965. – Ч. 12.

Грабович Г. До історії української літератури. – Київ, 1997.

Українська поезія. Кінець XVI – I пол. XVII ст. – Київ, 1978

27. Лекція:

Освітня реформа Петра Могили. Києво-Могилянська колегія. Поезія науки і освіти.
«Євхаристеріон» Софронія Почаського.

Література:

Крекотень В. Освітня реформа Петра Могили й утвердження бароко в українській поезії // Крекотень В. Вибрані праці. – Київ, 1999.

Пилип'юк Н. Перший панегірик Києво-Могилянської школи: його зміст та історичний контекст // Записки НТШ. – Т. 224. – Львів, 1992.

Студинський К. Три панегірики XVII віку // Записки НТШ. – Т. 12. – Львів, 1912.

Нічик І. Петро Могила в духовній історії України. – Київ, 1997.

Шевченко І. Багатоликий світ Петра Могили // Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. – Львів, 2001.

27. Практичне заняття:

«Євхаристеріон» Софронія Почаського.

А) Структура твору;

Б) Риторика і поетика;

Література:

Студинський К. Три панегірики XVII віку // Записки НТШ. – Т. 12. – Львів, 1912.

Пилип'юк Н. Перший панегірик Києво-Могилянської школи: його зміст та історичний контекст // Записки НТШ. – Т. 224. – Львів, 1992.

Пилип'юк Н. Перший панегірик Києво-Могилянської школи: його зміст та історичний контекст // Записки НТШ. – Т. 224. – Львів, 1992.

Студинський К. Три панегірики XVII віку // Записки НТШ. – Т. 12. – Львів, 1912.

Нічик І. Петро Могила в духовній історії України. – Київ, 1997.

Шевченко І. Багатоликий світ Петра Могили // Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. – Львів, 2001.

28. Лекція:

Лямент в українській поезії I пол. XVII ст.: історія жанру

Література

Криса Богдана. Жанр ляменту в українській бароковій традиції.// Актуальні проблеми сучасної філології.Літературознавство.-Вип.XIV.-Рівне,2005.-С17-24.

Криса Богдана. Кирило Транквіліон Ставровецький: дорога до себе// Актуальні проблеми сучасної української медієвістики: матеріали конференції.-Чернігівські Афіни – Вип.VII, 2019.-С.39-49.

28. Практичне заняття

Острозький лямент 1636 року: риторика і поетика

Література:

«Лямент о пригодѣ нещасной...» // Українська поезія. Середина XVIIст.- Київ, 1999..

Житецький Павло.Острозька трагедія // ЗНТШ.- 1903.- Т.51.- Кн.1.- С.11-24.

Криса Богдана. Острозька поетична школа // Парадигма. Збірник наукових праць Інституту українознавства ім. І.Крип'якевича НАНУ. – Львів, 1998. – С.31-48.

29. Лекція

Теорія літератури в Києво-Могилянській академії

Література :

Крекотень В.І. Київська поетика 1637 року // Літературна спадщина Київської Русі і українська література XVI – XVIII ст. – Київ, 1981.

Маслюк В. Латиномовні поетики й риторики XVII – першої половини XVIII ст. та їх роль у розвитку теорії літератури на Україні. – Київ, 1983

Сивокінь Г. Давні українські поетики. – 2-е вид.- Харків: Акта, 2001.

29. Практичне заняття

Митрофан Довгалевський. Поетика (Сад поетичний)

А) Погляди на літературу у Києво-Могилянській академії.

Б) Основні теоретичні й практичні засади Поетики Митрофана Довгалевського.

Література:

Пилип'юк Наталія. Київські поетики і ренесансні теорії мистецтва // Європейське відродження та українська література XIV-XVIII ст.-Київ. 1993.-С. 75-109.

Пилип'юк Наталія. Педагогічна теорія і українська література XIV – XVIII ст.// Українське бароко: М-ли І конгресу МАУ.- Київ, 1993.- С.71-76.

Трофимук Мирослав. Поетика епохи Мазепи.- Львів, 2009.- С.223.

30. Лекція

Література у Києво-Могилянській академії.

Література:

Хижняк З., Маньківський В. Історія Києво-Могилянської академії.- Київ: Академія, 2003.-184 с.

Лужний Ришард. Митрополит Петро Могила – людина діалогу на межі греко-слов'янської та латинсько-польської культур// Київські полоністичні студії: Зб. наук. Праць.- К., 2004.-Т.6. Українсько-польські літературні контексти доби бароко.- С.288-299.

Пріцак Омелян. Пилип Орлик: між Сходом і Заходом // Україна XVII ст. між Сходом та Заходом Європи: Матеріали 1-го українсько-італійського симпозиуму 13-16 вересня 1994 р.- Київ-Венеція, 1996.-С.232-246.

Андрушенко Мирослава. Парнас віршотворчий: Києво- Могилянська академія і український літературний процес XVIII ст.-Київ, 1999.- 208 с.

30. Практичне заняття

Жанр панегирика в Києво-Могилянській традиції

А) Петрові Могили;

Б) Іванові Мазепі.

Література:

Щеглова Софія. Вірші про Мазепу, складені після його «зради»// Науковий збірник на рік 1926.- Київ, 1926.

Шевчук Валерій. Вірші на честь Петра Могили// Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – С. 354-361.

Шевчук Валерій. Петро могила та його літературні твори// Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – С. 306-312..

Шевчук Валерій. Іван Мазепа- митець і літературний герой// Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2005. – Кн. 2. – С.420-433.

Криса Богдана. Книжна поезія// Історія української літератури: У 12-ти т.-Т.2.- Київ, 2014.- С. 484-487.

31. Лекція :

«Чернігівське коло поетів»

Література :

Супрун Олена. Іоан Максимович, «Богородице Діво»: структура тексту і символу Українська філологія: школи, постаті, проблеми. Збірник наукових праць Міжнародної конференції, присв. 150-річчю від дня заснування кафедри української словесності у Львівському університеті (Львів, 23-25 жовтня 1998 р.).- Львів, 1999.-Ч.1.- С. 507-511.

Зосимова Оксана. Культ Марії в українській поезії барокової доби// Київські полоністичні студії: Зб. наук. Праць.- К., 2004.- Т.6. Українсько-польські літературні контексти доби бароко.- С. 213-222.

31. Практичне заняття:

Поезія Лазаря Барановича: теми і форми

Література:

Радишевський Ростислав. Бароковий концептизм поезії Лазаря Барановича // Українське літературне барокко: Зб. наук. праць.- К., 1987.- С.156-177.

Журавльова С. Жанрова природа агіографічної поезії доби бароко // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст.- Бердянськ, 2009.- Вип. XXI.- С. 422-430.

Журавльова Світлана. «Алфавит собранный, рифмами сложенный...» свт. Іоана Максимовича як явище агіографічної культури українського бароко.- Бердянськ,-2012.- 237 с.

32. Лекція

Українська метафізична поезія наприкінці XVII ст.

Література:

Борисенко Катерина. Курйозні вірші Івана Величковського // Київські полоністичні студії: Зб. наук. Праць.- К., 2004.- Т.6. Українсько-польські літературні контексти доби бароко.- С. 341-246.

Яковина Оксана. Метафізика. Поезія XVII ст. –Львів, 2010.

32. Практичне заняття

Поетичні збірки Івана Величковського:

- А) пошуки барокової тотожності змісту і форми;
- Б) прикладна поетика в українському бароковому мисленні.

Література:

Величковський І. Твори. – Київ, 1972.

Українська поезія. Середина XVII ст. – Київ, 1992.

Колосова В., Кречотень В. До питання про життя і творчість Івана Величковського // Величковський І. Твори. – Київ, 1972.

Криса Б. Від риторики до нормативної поетики // Криса Б. Пересо-творення світу. Українська поезія XVII – XVIII століть. – Львів, 1997.

33. Лекція:

Проповіді зрілого бароко. «Чотири сенси» Святого Письма.

Література:

Ушкалов Леонід. Світ українського бароко. – Харків, 1994.

Матушек Олена. Проповіді Лазаря Барановича в дискурсі українського бароко.- Харків:Майдан,2013.

Яковенко Наталя. У пошуках Нового неба: Життя і тексти Йоанікія Ґалятовського. – Київ: Лауріус; Критика, 2017. – 704 с., бібл., іл.

Левченко Наталя. Біблійна герменевтика в давній українській літературі.- Харків,2018. -388с.

Сухарева С. В. Риторичний простір польськомовної прози XVII століття.- Луцьк, 2015.- 368 с.

33. Практичне заняття:

Проповідництво Йоанікія Ґалятовського: практика і теорія

Література:

Біда К. Йоанікій Ґалятовський і його "Ключь Разумьнія // Пам'ятки української літератури і мови XVII-ого ст. – Ч. 1. – Рим, 1975.

Ґалятовський Йоанікій. Наука о зложенні казання. // Пам'ятки української літератури і мови XVII-ого ст. – Ч. 1. – Рим, 1975.

Бомко Лілія. Проповідь Йоанікія Ґалятовського «На Покрову Пресвятої Богородиці» як зразок барокової маріології // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Випуск 28. – 2018 р. С. 13-16.

Бомко Лілія . Проповіді на Стрітення Господне Кирила Транквіліона Ставровецького та Йоанікія Ґалятовського: порівняльний аналіз // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». Випуск 4(72). – 2018. С. 140-143.

Бомко Лілія. Проповіді на Різдво Кирила Транквіліона Ставровецького та Йоаникія Ґалятовського: порівняльний аналіз // Актуальні проблеми сучасної української медієвістики. Випуск VII. – 2019. С. 87-94.

34. Лекція:

«Фабули», «легенди» й «концепти» у проповідях зрілого бароко.

Література:

Крекотень В.І. До історії українсько\ барокової учительної прози. Казання Ігнатія Оксеновича Старушича на погребі князя Іллі Святополк-Четвертинського // Українське літературне бароко: Зб. наук. праць.- Київ, 1987.-С.244-271.

Крекотень В.І. Оповідання Антонія Радивиловського:З історії української новелістики.- Київ,1983.-408 с.

Матушек О. Образ Антонія Печерського у проповідях Лазаря Барановича// Вісник Харківського національного університету.- 2006.- Ч.745. Філологія.- С. 146-143.

35. Практичне заняття:

Оповідання-прикладі у проповідях Антонія Радивиловського

Література:

Крекотень В.І. До історії українсько\ барокової учительної прози. Казання Ігнатія Оксеновича Старушича на погребі князя Іллі Святополк-Четвертинського // Українське літературне бароко: Зб. наук. праць.- Київ, 1987.-С.244-271.

Крекотень В.І. Оповідання Антонія Радивиловського:З історії української новелістики.- Київ,1983.-408 с.

36. Лекція:

Літературна спадщина Дмитра Туптало.

Література:

Дмитро Туптало у світі українського бароко: Збірник наукових праць [У надзаг.: Львівська медієвістика. – Вип. 1] / Упор. Богдана Криса. – Львів: Артос – Априорі, 2007. – 328 с.

36. Практичне заняття:

«Життя Святих» Димитрія Туптало:

А) історія написання й дослідження;

Б) жанрові різновиди агіографічних текстів;

В) ознаки барокової жанрової моделі

Література:

Архиепископ Ігор Ісіченко. Києво-Печерський патерик у літературному процесі кінця XI- початку XVIII ст. в Україні. Видання друге.-Харків: Акта, 2015.

Матушек Олена. Образи святих у проповідницькому дискурсі Лазаря Барановича/ Матушек Олена. Проповіді Лазаря Барановича в дискурсі українського бароко.-Харків:Майдан,2013,-С.116-162.

Преподобний Нестор Печерський в історії української культури. Збірник статей за ред. Архиепископа Ігоря Ісіченка.- Харків: Акта, 2014.

Пачовський Теоктист. «Книга Житій Святих» Дмитра Тупталенка-Ростовського. Публ. Д. Сироїд / Дмитро Туптало у світі українського бароко. Львівська медієвістика, вип. 1.-Львів:Апріорі, 2007.-С.221-266..

Сироїд Дарія.Агіографічний канон. Проблеми рецепції.-Слово і Час. 2013,Ч.9, С.59-65;

Дмитро Туптало. Життя Святих. У 12-ти кн. Пер. Дарія Сироїд.- Львів: Свічадо,

37. Лекція:

Барокова драма: джерела, жанрові різновиди. Драма і театр.

Література:

Франко І. Слово про збурення пекла. Українська пасійна драма // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1982. – Т. 37.

Білецький Л. Українська драма. – Львів, 1922.

Сулима М. Сюжетні схеми української шкільної драми // Слово і час. – Ч. 1. – 1994.

Софронова Л. Київський шкільний театр: поетика обряду і поетика драми // Українське бароко. Матеріали I конгресу МАУ. – Київ, 1993.

Софронова Л. Український старовинний театр/ перекл. з рос. Н.Федорака. – Львів, 2004.

Українська література XVII ст. – Київ, 1987.

37. Практичне заняття:

Українська великодня драма: від Йоаникія Волковича до Георгія Кониського

Література:

Возняк Михайло. Початки української комедії: 1619-1819. Львів, Всесвіт, 1919.-251с.

Франко І. Слово про збурення пекла. Українська пасійна драма // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1982. – Т. 37.

Білецький Л. Українська драма. – Львів, 1922.

Шевчук Валерій. Йоаникій Волкович та його експресивний стиль // Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – С. 306-312.

Сулима Микола. Українська драматургія XVI – XVIII с. – Київ, 2005. – 368с.

38. Лекція:

Історична проза. «Козацькі» літописи.

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 1. – Львів, 1992.

Білецький О. Козацькі літописи // Зібрання праць: У 5 т. – Т. 1. – Київ, 1959.

Величенко С. Володарі і козаки: замітки до проблеми історичної легітимності і тягlosti в українській історіографії XVII – XVIII ст. // *Mediaevalia Ucrainica: ментальність та історія ідей.* – Т. 1. – Київ, 1992.

Літопис Самовидця. – Київ, 1971. (Видання підготував Я.Дзира).

Літопис Григорія Грабянки. – Київ, 1992. / Переклав Р.Іванченко.

Возняк Михайло. Хто був автором т.зв. літопису Самовидця// Михайло Возняк. Студії над українськими літописами. Упорядник Назар Федорак.- Львів, 2011.- С.149-234.

38. Практичне заняття:

Бароковий літописний текст: активність минулого

А) історична пам'ять у літописних передмовах;

Б) характер літописних оповідань;

В) документи й літературні містифікації

Література:

Грабович Григорій. До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка.- Київ: Основи, 1997.- С.293-315.

Дзира Ярослав. Вступ// Літопис Самовидця._ Київ, 1975.- С.9-42.

Єршов А. Коли і хто написав Густинський літопис?//ЗНТШ.-Т.200.(на пошану К. Студинського),ч.II).- 1930.- С.205-211.

Корпанюк Микола. Крайове та козацьке компілятивне літописання як історико-літературне явище.- Київ, 1997.-161с.

39. Лекція

Літопис Самійла Величка

Література:

Величко Самійло. Передмова до чительника// Самійло Величко. Літопис. –Т.1.Переклав з книжної української мови Валерій Шевчук. – Київ, 1991 (Т.1 і Т. 2).

Шевчук Валерій. Самійло Величко та його літопис// Літопис. –Т.1.Переклав з книжної української мови Валерій Шевчук. – Київ, 1991 (Т.1 і Т. 2). – С.5-21.

Соболь М. Літопис Самійла Величка як явище українського літературного бароко. – Донецьк, 1996.

39.Практичне заняття

Самійло Величко про історію, про літературу і про себе

- А) джерела літопису;
- Б) наративні стратегії;
- В) переживання історії.

Література:

Величко Самійло. Передмова до чительника// Самійло Величко. Літопис. –Т.1.Переклав з книжної української мови Валерій Шевчук. – Київ, 1991 (Т.1 і Т. 2).

Величко Самійло. Передмова до чительника// Самійло Величко. Літопис. –Т.1.Переклав з книжної української мови Валерій Шевчук. – Київ, 1991 (Т.1 і Т. 2).

40. Лекція:

Українські історичні вірші XVIII ст.

Література:

Возняк М. Історія української літератури: У 2 кн. – Кн. 2. – Львів, 1994

Петров Н.Разговор Великороссии с Малороссией // Киевская старина. 1882.-Т.III.- С.!37-138.

Шевчук Валерій. Семен Дівович. Розмова Великоросії з Малоросією// Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 2.-С. 545-554.

40. Практичне заняття:

Образ історії у віршах XVIII ст.

А) минуле як аргумент риторичного дискурсу;

Б) образи війни;

В) «захисна» функція українських віршів .

Криса Богдана. Історична тема в книжному українському віршуванні другої половини XVIII ст. *Gente ukrainus, natione ukrainus*. Літературні шляхи старожитньої України. Збірник наукових праць на пошану проф. М. Корпанюка. – Київ, 2010.-С.158-167.

Криса Богдана. Книжна поезія // Історія української літератури: У 12-ти т.-Т.2.- Київ, 2014.- С.664-677.

41. Лекція:

Творчий портрет Семена Климівського

Література:

Перетц В. Очерки истории старинной малорусской поэзии. – СПб, 1903.

Пашук А. Семен Климівський – український мислитель XVIII ст. // Філософська думка. – 1971. – №4.

Нудьга Г. Семен Климівський. Козак, філософ, поет. – Львів, 1999.

41. Практичне заняття:

Семен Климівський і українська літературна традиція.

Християнські мотиви у книжці «О правосудію».

Література:

Криса Богдана. Пересотворення світу. Українська поезія XVII-XVIII століть.- С.70-75.

Криса Богдана. Григорій Нудьга про Семена Климівського, або Портрет як автопортрет.- Парадигма. Вип.7.-Львів, 2013. –С.66-74.

Криса Богдана.Семен Климівський// Історія української літератури: У 12-ти т.-Т.2.- Київ, 2014.- С. 487- 489.

42. Лекція:

Творча спадщина Климентія Зіновієва

Література:

Климентій Зіновійв. Вірші Приповісті посполиті. – Київ, 1971.

Франко І. Історія української літератури. Часть перша // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Т. 40.

Перетц Володимир. Вірші єром. Климентія Зіновієва сина// Пам'ятники українсько- руської мови і літератури. Вид. археогр. Комісія НТШ.- Львів, 1912.-Т.7.- С.VI.

Колосова В. Климентій Зіновійв. – Київ, 1964.

Сулима Микола. Климентій Зіновійв як предтеча нової української літератури// Верховина: Збірник наук. Праць на пошану Олекси Мишанича.- Дрогобич, 2003.- С.330-334.

42. Практичне заняття

Тематична палітра віршів Климентія Зіновієва

А) авторська версія людського життя;

Б) прагматизм як відчуття часу;

В) каталог ремесел

Література:

. Шевчук Валерій. Климентій Зіновійв і його книга буття українського народу // Хроніка-2000, 1994.- Ч.1-2.-С 73-78.

Крива Богдана.Пересотворення світу. Українська поезія XVII-XVIII століть. – С.42, 68-69.

Крива Богдана. Климентій Зіновійв// Історія української літератури: У 12-ти т.-Т.2.- Київ, 2014.- С.482-484.

43. Лекція:

Медитативно-елегійна лірика II половини XVIII ст.

Література:

Франко Іван. Піснь о світі // Франко І. Зібр. Творів.-Т.27

Мишанич О.В. Українська література другої половини XVIII ст. і усна народна творчість.- Київ, 1980.- 341.

Мишанич Олекса. Давня українська любовна поезія // Пісні Купідона. Любовна поезія на Україні XVI – XIX ст.-Київ,1984.

43. Практичне заняття:

Вірші Олександра Падальського, Івана Пашковського,

Федора Кастевича

А) книжні й народні мотиви;

Б) тема фортуни й самотності

Література:

Вигодованець Н.І. Пісня як жанр писемної поезії у творчості закарпатоукраїнських поетів XVIII-XIX ст. : пізньобароковий дискурс // Наук.вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія.- 2005.-Вип.11.- С.73-80.

Криса Богдана. Григорій Сковорода і «пісні про світ» XVIII ст.// Переяславські сквородинівські студії. Збірник наукових праць. – Вип.1. – 2011.-С.39-44.

44. Лекція

Низове бароко. Історія розвитку. Основні жанри й мотиви.

Література:

Нога Г.М. Звичаї тії з давніх школярів бували...: Український святкоаий бурлеск XVII-XVIII століть.- Київ, 2001.-189с.

Пехник Галина. Різдвяні та великодні вірші-травестії: нетиповий погляд на ґенезу жанру// Верховина: Збірник наукових праць на пошану Олекси Мишанича.- Дрогобич, 2003.- С.293-297.

44. Практичне заняття:

Мандрівні вірші Петра Поповича-Гученського

Література:

Возняк М. До історії української вірші і драми. Різдвяні і великодні вірші-орації зі збірника кінця XVII-поч.XVIII в. – Львів, 1910.- С.23.

Криса Богдана. Пересотворення світу. Українська поезія XVII- XVIII століть.- С.35-36.

45. Лекція:

Богогласник. Антологія релігійної поезії XVIII ст.

Література:

Франко І. Наші коляди // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1980. – Т. 28.

Франко І. Духовна й церковна поезія на Сході та на Заході. Вступ до студій над Богогласником // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Щеглова С. «Богогласник». Историко-литературные исследования. – Киев, 1918.

Щурат В. Із студій над почаївським «Богогласником». Квестії авторства і часу постановня деяких пісень. – Львів, 1908.

Гнатюк О. Українська духовна барокова пісня. – Варшава – Київ, 1994.

45. Практичне заняття:

Аналіз пісень "Богогласника"

А) Духовна пісня у системі жанрів барокової поезії.

Б) Структура Богогласника.

В) Аналіз текстів духовних пісень.

Література:

Возняк М. Матеріали до історії української пісні і вірші // Українсько-руський архів. – Т. IX – XI. – Львів, 1914 – 1916.

Франко І. Духовна й церковна поезія на Сході та на Заході. Вступ до студій над Богогласником // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Київ, 1983. – Т. 39.

Криса Богдана. Богогласник // Історія української літератури: У 12-ти т.-Т.2.- Київ, 2014.- С. 672-675

46. Лекція:

Інтелектуальна біографія Григорія Сковороди

Література:

Товкачевський А. Григорій Савич Сковорода. Світовідчужання // Українська хата. – 1913. – Ч. 4, 5, 6.

Ушкалов Л. Григорій Сковорода і антична культура. – Харків, 1997. -

Ушкалов Леонід. Українське барокове богомислення. Сім етюдів про Григорія Сковороду.- Харків, 2001.- 217 с.

Шевчук Тетяна. На перехресті епох: антична література у творчості Григорія Сковороди.-Ізмаїл, 2010.- 358с.

Бартоліні Марія Грація. Пізнай самого себе. Неоплатонічні джерела в творчості Г.С.Сковороди. Пер. з італійської.- К., 2017.- 155 с.

46. Практичне заняття.

Подвиг пошуку істини: життєпис Сковороди

А) історії й легенди з життя Сковороди;

Б) Михайло Ковалинський про Григорія Сковороду.

Література :

Ніженець А. М. На зламі двох світів: Розвідка про Г.С. Сковороду і Харківський колегіум. – Харків, 1970.-208с.

Махновець Леонід. Григорій Сковорода: Біографія.-Київ, 1972.

Ковалинський М. Життя Григорія Сковороди // Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів за редакцією Леоніда Ушкалова.- Харків,2010. – С. 1343-1375.

Ушкалов Леонід.Ловитва невловного птаха: Життя Григорія Сковороди.- Київ, 2017.- 333с.

47. Лекція:

Метафізика Сковороди. «Вічна філософія» й література

Чижевський Дмитро. Філософія Г.С. Сковороди.- Варшава, 1934 (Харків, 2003).

Іванько І.В. Філософія і стиль мислення Г. Сковороди. – Київ, 1983.-270с.

Elizabet von Erdmann. Unähnliche Ähnlichkeit. Die Onto-Poetik des ukrainischen Philosophen Hryhorij Skovoroda (1722- 1794). – Köln; Weimar; Wien: Böhlau Verlag, 2005.- 600 S.

Ушкалов Леонід. Про «вічну філософію» Григорія Сковороди // Леонід Ушкалов. Сковорода та інші.- С.423-436.

47. Практичне заняття:

Григорія Сковороди на тлі своїх попередників

А) Сковорода й домогилянська літературна традиція;

Б) Сковорода і могилянська літературна традиція

Література:

Валерія Нічик. Києво-Могилянська академія: основні напрями філософування і Г. Сковорода.- Сковорода Григорій: ідейна спадщина і сучасність.- Київ, 2003.- С.7-30.

Ушкалов Леонід. Дмитро Туптало та Григорій Сковорода: про одну паралель акад. Миколи Сумцова // Леонід Ушкалов. Сковорода та інші. Причинки до історії української літератури. – Київ, 2007.- С.117-197.

48. Лекція:

Григорій Сковорода і українська риторична традиція

Література:

Криса Богдана. Текст і світ // Пересотворення світу. Українська поезія XVII-XVIII ст.- С.143-169.

Криса Богдана. Григорій Сковорода і українська риторична традиція// Переяславські сквородинівські студії.- Вип.6. Ніжин, 2019. – С. 72-84.

48. Практичне заняття

Сковородинське «богослов'я імені»

Література:

За трактатом «Початкові двері до християнського благочестя» -

Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів за редакцією Леоніда Ушкалова.- Харків,2010. – С. 213 -231.

49. Лекція:

Літературний портрет Григорія Сковороди

Література:

Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. – Київ, 1992.

Ерн В. Життя і особа Гр.Сковороди // До світла. – 1923. – Ч. 2. / Переклав з російської Є.Маланюк.

Ушкалов Леонід. Григорій Сковорода: літературний портрет // Леонід Ушкалов. Сковорода та інші. Причинки до історії української літератури. – Київ, 2007.- С.8-74.

49. Практичне заняття

«Нове народження» Сковороди у контексті традиції

А) Сковорода і Ставроецький;

Б) Сковорода і Туптало

Література:

Ушкалов Леонід. Григорій Сковорода: літературний портрет // Леонід Ушкалов. Сковорода та інші. Причинки до історії української літератури. – Київ, 2007.- С.8-74.

50. Лекція:

«Сад Божественних пісень» Г.Сковороди.

Література:

Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. – Київ, 1992.

Ісіченко Ігор, архиєп. Григорій Сковорода // Архиепископ Ігор Ісіченко. Історія української літератури: епоха бароко XVII-XVIII ст. Підручник.- С.436-442.

Солецький Олександр. Емблематичні форми дискурсу: від міфу до постмодерну.- Івано-Франківськ, 2018.- 399с.

39.

50. Практичне заняття:

Образ саду в поетиці Сковороди

А) традиційне;

Б) нове.

Література:

Сазонова Л. І. Жанр «вертоградів» у східнослов'янському літературному барокко // Українське літературне барокко.- Київ, 1987.- С.76-109.

Пилип'юк Наталія. Християнські епікурейці пізнього бароко: Ендрю Марвел (Andrew Marvell) і Григорій Сковорода // Київська Академія. Випуск 6, 2008.- С.182-199.

Крися Богдана. Розмова поета з Богом. «Сад божественних пісень» Григорія Сковороди (рукопис).

51. Лекція:

«Історія Русів» в контексті барокової історіографії. Проблематика дослідження. Між історичним епосом і актуальним свідоцтвом часу

Література:

Франко І. Наливайко в мідянім биці: Причинок до спроб легенди. Науковий збірник присвячений проф. Михайлові Грушевському. – Львів, 1906.

Возняк М. Псевдо-Кониський і Псевдо-Полетика (« Історія Русовъ у літературі й науці) // Михайло Возняк. Студії над українськими літописами. Упорядник Назар Федорак.- Львів, 2011.- С. 234- 452.

Єфремов С. Історія українського письменства. – Київ, 1995.

Оглоблин Олександр. Вступна стаття // Історія Русів.- Нью-Йорк, 1956.- С.V-XXXС.

Скринник М. Наративні практики української ідентичності і доба Романтизму». - Львів, 2007.

51. Практичне заняття

«Історія Русів»: версії авторства, часу й місця написання.

Література:

«Історія Русів». – Київ, 1991. /Український переклад І. Драча.

Оглоблин Олександр. Вступна стаття // Історія Русів.- Нью-Йорк, 1956.- С.V-XXXС

Шевчук В. Про давню українську прозу, зокрема про літописи // Слово і час. – 1993. – Ч. 10.

Дзира Я. «Історія Русів» – видатна пам'ятка української історіографії: нові дані про її автора // Автопортрет нації. – Київ, 1997.

Мишанич Я. «Історія Русів»: історіографія, проблематика, поетика. – Київ, 1999.

52. Лекція

«Історія Русів»: образ «абсолютного минулого». Правда як порядок автентичного життя і основа свободи. Наративні стратегії тексту.

Література:

Скринник М. «Наративні практики української ідентичності і доба Романтизму».- Львів, 2007.

Шевельов Ю. «История русов» очима мовознавця // Збірник на пошану проф. Олександра Оглоблина. – Мюнхен, 1956.

52. Практичне заняття:

Жанрово-стильові особливості «Історії Русів». Образ української історії:

А) між бароко й романтизмом;

Б) літописом та історичним памфлетом;

В) наративні форми, аналіз тексту.

Література:

«Історія Русів». – Київ, 1991. /Український переклад І. Драча.

Шевчук Валерій. Історія Русів як літературна пам'ятка // Муза роксоланська. Українська література XVII-XVIII століть. У двох книгах. Кн. 2.- Київ, 2005.- С. 630-649.

Мишанич Ярослав. «Історія Русів»: історіографія, проблематика, поетика. – Київ, 1999.

Плохій Сергій. Наливайкова віра: Козацтво та релігія в ранньомодерній Україні, пер. з англ.- Київ, 2005.- 496.

53. Лекція:

Василь Григорович-Барський і його «Мандрі по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік». Барокова версія української паломницької прози. Белетризація стилю, психологізм викладу.

Література:

Василь Григорович-Барський. Мандрі по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. – Київ, 2000. / Переклав з давньоукраїнської П. Білоус.

Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – Т. 41.

Білоус П. Мандрівка до цілющих джерел // Григорович-Барський В. Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. – Київ, 2000.

53. Практичне заняття:

Василь Григорович Барський про себе і про свою подорож.

Література:

Василь Григорович-Барський. Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. – Київ, 2000. / Переклав з давньоукраїнської П.Білоус.

Білоус Петро. Творчість Василя Григоровича Барського. - Київ, 1996.- С.246 с.

Шевчук Валерій. Василь Григорович Барський та його «Мандри по святих місцях» //Муза роксоланська. Українська література XVII-XVIII століть. У двох книгах.Кн.2.-Київ,2005.- С. 488-492.

54. Лекція:

«Схід» і «Захід» у «Мандрах по святих місцях» Василя Григоровича Барського. Гори, міста і люди. Образ людини-мандрівника.

Література:

Василь Григорович-Барський. Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. – Київ, 2000. / Переклав з давньоукраїнської П.Білоус.

54. Практичне заняття.

Образ «іншого» в Мандрах по святих місцях» Василя Григоровича Барського:

- А) краєвиди;
- Б) люди і звичаї;
- В) сам як «інший»

Література:

Василь Григорович-Барський. Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік. – Київ, 2000. / Переклав з давньоукраїнської П.Білоус.

55. Лекція:

Типологія і своєрідність українського бароко.

Хронологічні межі. Періоди і постаті.

Література:

Чижевський Дмитро. Український літературний барок: Нариси. – Харків: Акта, 2003. –

Шевчук В. Муза роксоланська: Українська література XVI – XVIII століть: У 2 кн. – К. : Либідь, 2004. – Кн. 1. Ренесанс. Раннє Бароко. – 400 с.; – К.: Либідь, 2005. – Кн. 2: Розвинене бароко. Пізнє бароко. - 728 с.

55. Практичне заняття:

Мотиви й сюжети українського бароко. Барокові автори та їх дослідники.

Література:

Ушкалов Леонід. Барокова картина людського життя// Леонід Ушкалов. Література і філософія: доба бароко.- Харків, 2014.- С.242-331.

Ісіченко Ігор, архиєп. Війна барокових метафор. «Камінь» Петра Могили проти «підзорної труби» Касіяна Саковича.- Харків, 2017.

56. Лекція

Традиції бароко і українській літературі XIX-XX століть.

Література:

Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991.

Криса Богдана. Необарокові грані поетики Ігоря Калинця // Літературознавчі зошити. Вип.1.- Львів,2001.-С.38-45.

Мовчан Раїса. Необароковий дует 1920-х років// Студії з україністики. Вип.XIII.-Київ,2013.-С.302-315.

Рязанцева Тетяна. Відгомін етикетної поезії бароко у творчості Олекси Стефановича// Студії з україністики. Вип.XIII.-Київ,2013.-С.407-414.

З окремими темами студенти ознайомлюються самостійно, зокрема:

1. Дослідники Стефана Яворського.
2. Дмитро Туптало і Стефан Яворський: людські і творчі взаємини.
3. Вірші Стефана Яворського в перекладі Миколи Зерова.
4. Біографія і творчість Теофана Прокоповича.
5. Твори Інокентія Гізеля: нове видання.
6. Мотиви «Історії Русів» у творчості Тараса Шевченка.
- 7.Пантелеймон Куліш про літопис Самовидця, творчість Климентія Зіновієва і про філософію Григорія Сковороди.

Питання на залік:

1. Перекладна література як явище давньокиївської літератури.
2. Житійні твори преподобного Нестора.
3. "Слово про закон і благодать" митрополита Іларіона як пам'ятка гомілетичної літератури.
4. Жанрово-стильові ознаки «Слова о законі і благодаті» митрополита Іларіона.
5. Образ митрополита Іларіона за «Словом про закон і благодать».
6. Жанрово-стильові ознаки «Повчання дітям» Володимира Мономаха.
7. Українська ораторсько-проповідницька проза XI-XIIст. Основні теми й мотиви.
8. Образ християнської держави у «Повісті минулих літ».
9. "Повість минулих літ" як пам'ятка літератури.
10. Пам'ятки монументального стилю. Аналіз стильових ознак однієї з пам'яток.
11. Пам'ятки орнаментального стилю. Аналіз стильових ознак однієї з пам'яток.
12. Образ ігумена Данила за текстом його спогадів про Святу Землю.
13. "Паломництво" Данила в контексті літератури Київської Русі.
14. Києво-Печерський патерик. Загальна характеристика.
15. Історія укладання Києво-Печерського патерика.
16. Галицько-Волинський літопис і давньоруська літописна традиція.
17. Галицько-Волинський літопис як пам'ятка орнаментального стилю.
18. "Слово о полку Ігоревім". Сучасні проблеми дослідження.
19. Жанрова система української літератури XI – XIII ст.
20. Українська латиномовна поезія.
21. Літературна спадщина Івана Вишенського.
22. Полемічна література. Основні постаті і твори.
23. Віршовані пам'ятки острозької школи.
24. Літературний доробок Львівської братської школи.
25. Раннє українське бароко.
26. Літературний портрет Кирила-Транквіліона Ставровецького.
27. Життєвий і творчий шлях Мелетія Смотрицького.

Питання на іспит:

1. Іван Франко – дослідник давньої української літератури.
2. Житійні твори препод. Нестора.
3. "Слово про закон і благодать" митрополита Іларіона. Жанрово-стильові ознаки.

4. Повість минулих літ: жанрово-стильова характеристика.
5. Києво-Печерський патерик. Загальна характеристика.
6. Галицько-Волинський літопис і давньоруська літописна традиція.
7. Галицько-Волинський літопис як пам'ятка орнаментального стилю.
8. Латиномовна українська література XV – I пол. XVI ст.
9. "Слово о полку Ігоревім". Сучасні проблеми дослідження.
10. Літературна спадщина Івана Вишенського.
11. Літературні ознаки "першого українського відродження".
12. Полемічна література. Основні постаті і твори.
13. Життєвий і творчий шлях Мелетія Смотрицького.
14. Віршовані пам'ятки острозької школи.
15. Літературний доробок Львівської братської школи. Просфонима. Жанрово-композиційні ознаки.
16. Початки українського літературного бароко. Різдвяний цикл Памво Беринди.
17. Йоаникій Волкович і його віршований діалог "Розмишляє о муцѣ Христа-Спасителя нашого".
18. Вірші на жалісний погреб Петра Конашевича-Сагайдачного. Жанрово-стильові параметри.
19. Поезія освіти і науки. "Євхаристиріон" Софронія Почаського. Особливості композиції.
20. Вірші о. Віталія в оцінці Івана Франка.
21. Літературний портрет Кирила-Транквіліона Ставровецького.
22. Жанр ляменту в українській поезії I половини XVII ст.
23. "Ліки розкошникам того світу Кирила-Транквіліона Ставровецького в контексті його "Перла многоцінного".
24. Кирило-Транквіліон Ставровецький. Про природу барокового тексту (Передмова до "Перла многоцінного").
25. Острозький лямент 1636 р.
26. Вчення про літературу в Києво-Могилянській академії.
27. Вірші Івана Величковського.
28. Літературна спадщина Дмитра Туптала.
29. Літературна спадщина Лазаря Барановича.
30. Теорія і практика барокової проповіді: Антоній Радивилівський, Йоаникій Галятовський, Лазар Баранович.
31. Барокова драма. Основні жанрові різновиди.
32. Козацьке літописання. Загальний огляд
33. Літопис Самійла Величка і українська літописна традиція.
34. Літопис Самійла Величка як пам'ятка українського бароко.
35. Образ Богдана Хмельницького в літописній традиції.

36. Образ Петра Могили в літературі українського бароко.
37. Вірші Климентія Зіновіїва.
38. Постаць Семена Климівського в українській літературі XVIII ст. "О правосудію": риторика і поетика.
39. "Богогласник". Антологія релігійної поезії XVIII ст.
40. Григорій Сковорода. Співвідношення поезії та філософії.
41. М. Ковалинський про життя Григорія Сковороди.
42. "Байки харківські" Григорія Сковороди.
43. "Сад Божественних пісень" Григорія Сковороди як збірка барокової лірики.
44. "Сміховий світ" мандрованих дяків. Основні жанри школярської гумористики та характерні явища її розвитку.
45. "Історія Русів" і розвиток української історіографії. Основні проблеми дослідження. Образ української історії.
46. Василь Григорович-Барський і його "Мандри по Святих місцях Сходу з 1723 по 1747 рік".
47. Українське бароко. Хронологічні межі. Джерела. Природа барокового тексту.
48. Своєрідність українського бароко. Барокові тенденції в літературі ХХ ст.
49. Філософія бароко. Сучасна проблематика дослідження барокової спадщини.
50. Концепція стилів Дмитра Чижевського.
51. Жанр передмови в українській бароковій літературі.
52. Стаття Франка "Слово про збурення пекла. Українська пасійна драма" (т.37). Основні мотиви.
53. Рецепція історичних подій в українській поезії XVII-XVIII ст.
54. Сучасні дослідники давньої української літератури.
55. Валерій Шевчук – інтерпретатор давньої української літератури.
56. Медитативно-елегійна лірика XVIII ст. Жанр "пісні світової". Франко про цей жанр (т.27).
57. І. Франко. Духовна й церковна поезія на Сході та на Заході (про "Богогласник – т.39).
58. Орест Зілинський, Богдан Кравців про характер першого українського відродження.
59. Літературні переконання Івана Величковського. Передмова до збірки "Млеко".
60. Українське літописне оповідання. Характер розвитку.
61. Аналіз віршів (Іван Величковський, Климентій Зіновіїв, Григорій Сковорода).

Теми для самостійної письмової роботи:

1. Образи пір року в українських літописах.
2. Різдвяний сюжет у давній українській літературі.

3. Великодній сюжет у давній українській літературі.
4. Образ князя Данила у Галицько-Волинському літописі.
5. Проблема зради у літописних пам'ятках.
6. Тема Божого імені у творах Григорія Сковороди.
7. Бароковий образ саду.

